

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 138: Forslag til lov om ændring af lov om offentlige veje, lov om private fællesveje, lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom og lov om Banestyrelsen m.v. (Forbedring af borgernes retsstilling i forbindelse med gennemførelse af større anlægsarbejder, ekspropriation m.v.).

Af trafikministeren (Sonja Mikkelsen). (Fremsat 9/12 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helge Mortensen (S):

Jeg vil gerne hilse dette forslag velkommen. Jeg tror, at det er et rigtigt bud på en fornyelse af et område, som i øvrigt ofte igennem de senere år har været diskuteret her i Folketinget.

Trafikministeren nedsatte i 1997 et udvalg til at gennemgå og kulegrave hele forholdet omkring det offentlige byggeaktiviteter, om problemerne, når man trækker byggelinjer ude i landskabet, og ligeså de høringsinstanser, der er i samme forbindelse. Udvalget kom sidste år med en betænkning, og forslaget her ligger tæt op ad udvalgets anbefalinger og forslag.

Jeg vil gerne koncentrere mig om de tre hovedområder, der er i forslaget. For det første at man for fremtiden kun har love, der gælder 10 år; derefter er det statens opgave at få fornyet disse anlægslove, disse byggelinjer, der er i landskabet. Vi har eksempler på meget gamle byggelinjer, der er trukket. Jeg tror, at det var i Randers ved ringvejen, hvor man i over 50 år havde en byggelinje, og hvor man altså ventede så lang tid, før man realiserede projektet.

Nu bliver det en 10-års-periode; derefter skal anlægget prøves på ny, og de lodsejere, der er i området, får så på ny en bekendtgørelse og igen en mulighed for at benytte sig af retten til at få deres situation prøvet af med hensyn til eventuel ekspropriation.

Det næste område har netop noget med det at gøre, og det er, at der nu åbnes mulighed for en forlods overtagelse af ejendommene, også hvis det er private og sociale årsager, der begrundet dette. Tidligere, kan man sige, har det jo været strengt erhvervsmæssigt, retten til eller muligheden for at kunne udnytte området i en byggelinjezone. Nu bliver det også private,

der kan bruge den mulighed, hvis de har grunden hertil.

Det er i øvrigt et princip, som vi kender fra den nyere lovgivning omkring planerne Odense-Svendborg, omkring Holbæk-Vig og også i Jylland, og det er de principper, som trafikministeren nu vil føre videre med denne lovgivning til at gælde alle anlægsarbejder. Det hilser vi meget velkommen.

Det sidste, jeg gerne vil understrege ved loven her, er høringsproceduren. Det er jo sådan, at der har været vidt forskellig praksis for den høringsprocedure, der har været. Man kan sige, at der har været gode eksempler, og der har været tilfælde, hvor man slet ikke har opdaget noget.

En af de gode procedurer, der har været, som jeg synes vi kan henvise til, er netop omkring planerne for en ny jernbanestrækning fra København til Ringsted, hvor har der været en meget omfattende og gennemgribende høringsfase, hvor både private og interesseorganisationer har haft mulighed for at diskutere og sætte sig ind i de anlægsplaner, der er, og følge disse handlingsplaner.

Det er disse principper, som ministeren nu vil gøre til en generel regel og gøre det på en måde, så Vejdirektoratet og Banestyrelsen får nogle regler at føre sådanne høringer igennem på. Dette hilser vi meget velkommen. Det er i sig selv en stærk opkvalificering af det arbejde, som skal gennemføres af ministeren og af Folketinget, når nye anlægslove skal vedtages.

Sluttelig bemærker jeg, at miljøministeren optager forhandlinger med kommunerne om at få disse regler til at smitte af også på de kommunale og amtskommunale områder.

Svend Heiselberg (V):

Da Venstre i flere år har rejst spørgsmålet om en fornuftig aftale om erstatninger ved ekspropriation, er vi tilfredse med, at ministeren på baggrund af den beretning, som et flertal i Folketingets Trafikudvalg blev enige om sidste år, endelig har sat lovforslaget på dagsordenen, således at der kan skaffes anstændige forhold for folk, der skal afstå jord og bygninger til offentlige formål.

Lovforslaget har været til udtalelse hos forskellige organisationer. Jeg har især hæftet mig ved, at landbrugsorganisationerne har udtrykt tilfredshed med lovforslaget. Når jeg specielt nævner landbrugsorganisationerne, så skyldes det, at det jo i reglen er landmændene, der må

afgive jord og bygninger ved ekspropriation til det offentlige.

Igennem årene har mange mennesker ufor- skyldt fået personlige og økonomiske proble- mer som følge af, at deres ejendomme er pålagt byggelinjer til sikring af nye veje m.v., hvorefter ejendommen er faldet i pris eller er gjort helt usælgelig. Netop i går kunne man i Aalborg Stiftstidende læse om, hvordan en kreds af borgere i Arden i Nordjylland er kommet i klemme, fordi Banestyrelsen har udskudt en længe varslet ekspropriation, hvor nu elleve familier er bragt i vanskeligheder. Fire af familierne har allerede købt et andet hus i tiltro til, at den eks- propriation, som man havde varslet, ville blive gennemført. Men pr. fax fredag eftermiddag, kl. 15.07 tror jeg det var, indløb der en melding fra Banestyrelsen om, at man nu har man udskudt ekspropriationen på ubestemt tid.

Sådan kan man jo ikke behandle mennesker, og vi er også nødt til at sige til Banestyrelsen, at den fremgangsmåde, som man vælger her, kan vi slet ikke acceptere. Det er selvfølgelig en sag, som vi vil tage op i udvalget.

Men ellers vil Venstre støtte lovforslaget. Dog vil vi i udvalget prøve at få nogle ændringer ind i selve loven, og det drejer sig først om § 3, stk. 3, hvor der er foreslået, at en landinspektør, der er udpeget til at bistå kommissionen, kan deltage ved såvel taksationskommissionens som overtaksationskommissionens behandling af en sag. Her er Venstre ikke enig. Vi mener ikke, at en landinspektør kan deltage i anden instansbehandling af en sag, hvis han har bistået ved første instans.

Endvidere er det vores opfattelse, at vejloven, § 69, stk. 2, bør præciseres, således at der altid skal betales erstatning, når en ejendom, herunder en landbrugsbedrift, får driftsmæssige gene som følge af ændringer i adgangsforholde- ne mellem forskellige dele af ejendommen.

Endelig bør man overveje, at repræsentanter for dem, der bliver eksproprieret – og det kan være grundejerforeninger, og det kan være repræsentanter for en større kreds af borgere – kommer til at sidde med i det udvalg, hvor der sidder jurister og skal tage stilling til den erstatning, der skal udbetales.

Men der er nogle ting, som vi vil tage op i udvalget, og ellers mener vi, at ministeren er kommet godt af sted med lovforslaget.

Kaj Ikast (KF):

Det Konservative Folkeparti er også indstillet på, at det ser godt ud.

Vi har jo haft mange problemer i den sidste halve snes år. De store projekter, der har været i gang, har vist, at vores ekspropriationslov og de betingelser, vi arbejdede under, nok var blevet lidt forældede. Det udvalgsarbejde, der har været sat i gang, har været positivt, meget positivt.

Jeg vil også sige, at vi har haft nogle proble- mer, som vi skal have rettet op på, og jeg vil gerne sige til ministeren, at vi er glade for lov- forslaget, som ligger her; det er godt udarbej- det. Men ligesom partiet Venstre har vi nogle problemer med landinspektørerne.

Det har vi også med § 69 i vejloven. De to ting hører sammen, og det er det, der i sin tid var sendt til Ombudsmanden til høring, mens dette udvalg arbejdede. Ombudsmanden var dér sådan – ja, lidt til hver side, må jeg nok ud- trykke det pænt, og jeg tror, vi skal tage en dis- kussion om det i udvalget, således at vi får afklaret disse forhold.

Jeg har også på fornemmelsen, at der i ud- valget har været to fløje med hensyn til dette problem, så det kommer vi nok til at tale om. Men det er normalt således i dette hus, at en skatteinspektør heller ikke er med i Skatte- og Ankenævnet og kører sin sag videre, så det er jo et sammenligningsgrundlag; der findes andre steder.

I øvrigt vil vi sige, at et længe tiltrængt for- slag nu ligger på bordet. Jeg håber, vi kommer til at gøre mange glade med forslaget, for vi har nok såret nogle i de sidste år ved, at ekspropri- ationsloven ikke har været helt oppe på mær- kerne. Nu kan vi råde bod på det, og så lad os da få gjort det.

Villy Søvnal (SF):

Da SF's ordfører på området, fru Margrete Auken, ikke kan være til stede, skal jeg på SF's vegne fremføre:

Forslaget bygger på Hummeloseudvalget, der sad fra maj 1997 til april 1998 og drejede sig om borgernes retsstilling i forbindelse med gennemførelse af større anlægsarbejder.

De vigtigste dele er, så vidt vi kan se, at mu- ligheden for, at det offentlige kan eller skal overtage ejendomme, hvor der er byggelinje- begrænsninger, øges, og at en begrænsning i øvrigt højst kan holde 10 år uden at blive taget op igen, hvis der ikke i mellemtiden er sket no-

get. Hvis vejbestyrelsen derefter stadig ønsker byggelinjen opretholdt, må der træffes en ny beslutning.

Derudover er der vedrørende ekspropriation foreslået udvidelse og ændret sammensætning af kommissionen, økonomisk hjælp til ejere, bedre klagemulighed og bestemmelse om, at foranstaltninger, der gennemføres ved ekspropriation, ikke må foretages, før klagefristen er udløbet.

Alle de problemer, der følger af planloven, f.eks. flyvepladser, havne, el- og naturgasanlæg, afventer Miljø- og Energiministeriet, og de er ikke med her.

Den vigtigste konflikt med udvalget er efter SF's skøn forslaget om, at der skal foretages høring, før en anlægslov fremsættes. Det mener ministeriet er grundlovsstridigt, da man ikke kan indskrænke regeringens ret til at fremsætte lovforslag, men man vil så vidt muligt altid gøre sit bedste for at opføre sig nobelt.

Det påstås, at de regler, der gælder for høring i planloven, i praksis allerede overholdes af Banestyrelsen og Vejdirektoratet ved planlægningsundersøgelser og VVM-høringer. Det siges, at denne praksis vil blive udvidet til også at gælde ved større vej- og jernbaneanlæg med henblik på at styrke borgernes og interesseorganisationernes indflydelse på beslutningsprocessen. Vi håber, vi kan stole på det, for vi synes ikke, at grundlovsargumentet er det mest overbevisende, vi har hørt.

Endelig om jernbaneoverskæringer: Alle dem, der vedrører hovednettet, tilstræbes fjernet, da de udgør en alvorlig risiko, der øges ved de stigende toghastigheder og det støjsvage materiel.

Høringen i forbindelse med nye forbindelsesmuligheder styrkes, også når det gælder de steder, hvor der ikke er en officiel overgang, men hvor praksis især i skove viser, at der har udviklet sig en sådan. Her inddrages Skov- og Naturstyrelsen.

I udvalget har der været uenighed om, hvorvidt ekspropriationsområdet hører til i Trafikministeriet. Her mener mindretallet af brugerne, at der er problemer med myndighedssammenfald, men det mener myndighederne ikke. Det gør Trafikministeriet altså heller ikke; flertallet er fulgt.

Ligeledes er mindretallet ked af, at den samme landinspektør sidder med ved alle instanser, mens flertallet mener, at de gældende undtagelser for inhabilitetsbestemmelserne fortsat skal

gælde. Det mener ministeriet også. Det vil vi fortsat bore i under det kommende udvalgsarbejde.

Men ellers er vi positive.

Ole Donner (DF):

Dansk Folkeparti er positivt stemt over for lovforslag nr. L 138. Hovedsigtet med det lovforslag er jo at forbedre retsstillingen for borgerne, og det synes vi er godt.

Vi mener, det er rimeligt, at der skal gennemføres en ny procedure, såfremt man ikke har benyttet nogle byggelinjer i en periode på 10 år. De tilfælde, hvor man har haft en byggelinje liggende en 20-30 år, uden at der er sket noget, er helt urimelige.

Vi mener også, det er rimeligt, at borgerne i visse tilfælde får ret til at forlange deres ejendom eksproprieret, når den bliver forringet.

Kravet om, at man skal fremsætte en projekteringslov senest 4 år efter offentlighedsfasen, synes vi absolut er rimeligt. Vi kunne måske endda godt ønske os, at det var kortere tid, for når først proceduren er overstået, kan vi ikke se, at der skal være mulighed for at trække det i så lang tid.

Med hensyn til de ændringer, der skal ske af planloven, går vi selvfølgelig ud fra, at forslaget bliver fremsat, sådan som det også fremgår af bemærkningerne.

Venstre har i udvalget varslet nogle ændringsforslag, og dem er Dansk Folkeparti er enig i. Vi er også interesseret i at se resten af høringssvarene, vi vil med interesse følge med, og vi vil medvirke til et godt og grundigt udvalgsarbejde.

Vi er som sagt positive over for lovforslaget.

Arne Melchior (CD):

CD hilser dette lovforslag med tilfredshed og medvirker meget gerne til dets gennemførelse.

Det kan ikke undre nogen, at vi er tilfredse, eftersom det er en direkte følge af et beslutningsforslag, som vi fremsatte i forrige samling.

Det undrer os en lille smule, at ministeren hverken i forelæggelsestalen eller i bemærkningerne har kunnet gøre opmærksom på, at det altså er et resultat af en beretning, som Trafikudvalget på foranledning af CD's beslutningsforslag afgav i forrige samling. Hvis jeg må minde ministeren om det, så er der et lovforslag, der hedder nr. L 149, om skattefrihed for alkoholafvænnning. Det er også et CD-initiativ fra forrige samling, men dér blev CD nævnt

med hæder, da lovforslaget blev forelagt, men det har man altså glemt denne gang. Det kan vi leve med; vores støtte bliver ikke mindre helhjertet af den grund.

Jeg har dog et par småting, jeg skal gøre opmærksom på.

Der er et mindretal i Hummelroseudvalget – og det er ikke et helt ligegyldigt mindretal; det består af Friluftsrådet, Danmarks Naturfredningsforening, Forbrugerrådet, De Danske Landboforeninger, De Danske Familielandbrug – der gør opmærksom på, at der er noget skævt i, at kommissarius er afhængig af ministeren. Stillingen som kommissarius er jo en advancementsstilling inden for Trafikministeriets område, og det er ikke, fordi vi mener, at hverken den nuværende eller tidligere trafikministre har misbrugt deres eventuelle instruktionsbeføjelse, altså dette forhold, at denne embedsmand er ansat af Trafikministeriet, men det ville nok være heldigt, hvis den pågældende blev uafhængig af ministeriet. Det tror jeg ville være betryggende og ganske normalt og hensigtsmæssigt.

De Danske Landboforeninger foreslår, at vejlovens § 69, stk. 2, bliver præciseret, så der altid bliver betalt erstatning, når en ejendom får driftsmæssige gener. Dette forslag virker umiddelbart rimeligt, og det vil vi også gerne have behandlet.

Så er der en vigtig ting: Det er således, at det kun er ejeren af et areal, der er pålagt byggeplaner, der kan begære overtagelse af ejendommen før den givne årsfrist. Problemet består i, at mange byggeprojekter på landet slet ikke kræver byggeplaner, f.eks. hvis en vej udvides gennem en landzone.

Ministeren skriver i sin skriftlige fremsættelse, at der i bemærkningerne er givet tilsagn om, at der i alle fremtidige projekteringslove vedrørende nye hovedlandeveje vil blive fastsat lignende bestemmelser om forlods overtagelse af ejendomme, der – uden at der er pålagt byggeplaner – med stor sandsynlighed vil skulle eksproprieres på et senere tidspunkt som led i gennemførelsen af det pågældende vejanlæg.

Men det er ikke tilfredsstillende, må jeg sige til ministeren, at der lovgives gennem bemærkninger eller gennem en forelæggelsestale. En bestemmelse om, at alle ejere af arealer, der er berørt af projekteringslove, kan begære overtagelse af ejendomme, uanset om der er pålagt byggeplaner eller ej, burde ind i selve loven. Det vil ministeren muligvis allerede i dag kunne

give et positivt tilsagn om, og en konsekvens af et positivt tilsagn ville så også være, at en sådan stramning også indføres som nr. 2 i § 35, hvorefter byggeplaner kan pålægges for en periode af højst 10 år. Det bør være alle projekteringslove, der højst kan pålægges for en periode af 10 år, før forslaget er helt tilfredsstillende.

Så skal jeg som et kuriosum nævne, at en flertalsindstilling fra udvalget, der gik ud på, at der skulle indføres en aldersgrænse på 70 år for formænd og medlemmer af de erstatningsfastsættende kommissioner, ikke er blevet fulgt. Som der står i bemærkningerne, anses der ikke at være behov for en sådan aldersgrænse. Det kan Tingets ældste medlem naturligvis kun fryde sig over, idet det naturligvis må være opgavens art og de pågældendes evne til at udføre opgaven, der er afgørende, og ikke deres fødselsattest.

Vibeke Peschardt (RV):

Jamen jeg vil da gerne sige til hr. Melchior, at i Det Radikale Venstre har vi bestemt ikke glemt, hvem der er ophavsmand til dette lovforslag, som jeg kun skal give nogle meget få bemærkninger med på vejen.

Lovforslaget er for os at se en oplagt forbedring af borgernes retsstilling i relation til de veje, det handler om, nemlig lov om offentlige veje, lov om private fællesveje, lov om fremgangsmåden ved ekspropriation og lov om Banestyrelsen m.v. Jeg vil så godt sige til hr. Melchior, at så vidt jeg kan se, dækker det her jo faktisk det meste af Trafikministeriets område.

Vi er selvfølgelig villige til at se på, hvad der kommer frem i udvalget omkring det her lovforslag, men vi kan i øvrigt give det vores fulde støtte.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Kvitterer med tak for fru Peschardts tale her.

Nu læste hun den lange lovtitel op, og det får mig til at indblæse den idé til ministeren og måske til nogle af hendes kolleger, at der er grund til at se på, om ikke vi skulle have én samlet ekspropriationslov. I øjeblikket findes bestemmelser om ekspropriation i en række ministerier. Jeg vil antage, at det ville være til gavn for borgernes forståelse af deres retsstilling og af de regler, der skal følges i sådanne tilfælde, hvis vi fik én fælles ekspropriationslov.

Jeg vil anmode ministeren om sammen med de pågældende kolleger i regeringen at nedsætte et lille bitte hurtigt udvalg, der ser på, om det ikke ville være en hensigtsmæssig praksis og for alle en gavnlig ændring at lave en sådan samlet lov.

Søren Kolstrup (EL):

Enhedslisten kan generelt støtte det fremsatte forslag. Vi er enige i, at det også i forbindelse med ekspropriation er vigtigt at sikre borgernes retsstilling, vi er enige i, at byggelinjer højest kan pålægges for 10 år, vi er enige i at ændre varslingsbestemmelser, klageregler m.v., men vi undrer os også over begrundelserne for at afvise forslaget fra udvalget om at indføre en offentlig høring inden fremsættelse af en projekteringslov. Der henviser regeringen så til, at noget sådant skulle være i strid med grundloven, men jeg vil gerne høre ministeren nærmere herom. Hvorfor skulle noget sådant dog ikke være muligt?

Så er der en række aspekter, som lovforslaget tilsyneladende ikke berører. Nogle af de erfaringer, som vi har samlet op fra de mange ekspropriationer i forbindelse med Øresundsforbindelsens landanlæg, er, at lejerne ikke har nogen retsstilling i forhold til større byggeprojekter. Lejere siges bare op, og kun hvis man ser sig nødsaget til at bryde et opsigelsesvarsel, kan der blive tale om en mindre kompensation herfor. Ekspropriationsloven er for os at se alene knyttet til den private ejendomsret og omfatter således overhovedet ikke lejere, selv om de også kan blive kraftigt berørt af anlægsprojekter.

Vi har fra Enhedslistens side tidligere overvejet at foreslå nogle ændringer af ekspropriationsloven, så der også indføres en række rettigheder for lejere, og vi vil gerne benytte lejligheden til at få uddybet dette aspekt. Vi er meget interesseret i at høre, hvad ministeren siger til noget sådant, f.eks. kunne det da være rimeligt at indføre en mindste opsigelsesfrist for lejere, det kunne eksempelvis være et halvt år, så folk ikke som i dag opsiges med ned til 1 måneds varsel. Jeg mener også, at det kunne være et rimeligt krav at tildele lejere, som opsiges, et beløb, som dækker flytteomkostninger og eventuelt et ulempe tillæg.

Endelig vil vi gerne høre ministeren om, i hvilket omfang der er erfaring med spekulationsopkøb forud for ekspropriationer, og om dette kan undgås med en lovændring.

Men som sagt: Vi kan generelt støtte forslaget. Vi er meget interesseret i at høre, hvordan ministeren forholder sig til lejernes situation, og vi undrer os såre over, at denne gruppe af befolkningen overhovedet ikke nævnes.

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Fremskridtspartiet vil gå positivt ind i arbejdet vedrørende det her lovforslag. Der er tale om en forbedring af borgernes retsstilling i forbindelse med større anlægsarbejder. Det er et skridt i den rigtige retning.

Som det er nu, får borgerne deres jord og andre ting beslaglagt i, de ved ikke i hvor mange år, uden at de ved, om det bliver til noget. Det kan de ikke være tjent med. Nu bliver der en begrænsning på 10 år, og efter de 10 år må vejmyndigheden eller det offentlige tage stilling til, om projektet bliver til noget eller ej. Det er den rigtige vej.

En anden ting er, at hvis man ikke er kommet i gang med projektet efter 4 år, ja, så skal borgerne informeres. Det er noget, der er helt rigtigt, for mange, der har fået beslaglagt deres jord i større eller mindre grad, forstår ikke, hvis det ikke bliver til noget.

En anden ting, der også er helt rigtig, er, at hvis man beslutter, at projektet skal gennemføres efter 4 år, skal det ud til høring til borgerne igen. Det er noget, som vi hilser velkommen.

Det præciseres nu i lovgivningen, at den ejer, der får beslaglagt, hvis man vil bruge det udtryk, noget af sin jord, altså får en byggelinje hen over jorden i en større grad, selvfølgelig er berettiget til, at vejmyndigheden betaler ham erstatning, men også til, at vejmyndigheden delvis overtager hans ejendom, eller helt overtager den, hvis det er meget, man har beslaglagt.

Som sagt er det noget, vi går positivt ind i. Der er dog et enkelt område, vi må tale om i udvalget, og det er med hensyn til ligestilling af vejmyndigheden med den, der ejer jorden. Som der står her i lovforslaget, skal den, der ejer jorden, inden 6 måneder bekræfte, at han vil afhænde sin jord og sin ejendom, hvis det er sådan, at han er indstillet på det. Det skal han tage stilling til inden 6 måneder, og det kan være meget vanskeligt. Samtidig kan vejmyndigheden beslaglægge hans jord, altså lave byggelinje m.v., i op til 10 år. Det kan ikke være rigtigt. Det må være sådan, at ejeren har lige så lang tid til at beslutte sig til, om han vil afhænde sin ejendom, som vejmyndigheden har til at

lægge beslag på hans ejendom. Men det er noget, vi kan tale om.

Selve lovforslaget ser vi positivt på, og vi vil gå ind i arbejdet.

Tove Videbæk (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører, hr. Ole M. Nielsen, ikke kan være til stede, skal jeg på Kristeligt Folkepartis vegne fremføre følgende:

Kristeligt Folkeparti er meget positiv over for dette forslag. Vi føler og ved, at mange mennesker, mange familier, ofte bliver hårdt ramt, når vi i almenvellets navn foretager store anlægsinvesteringer. Vi vil alle sammen gerne have gode trafikforbindelser, men der er ikke mange af os, der ønsker at have dem liggende i vores baghave. Kan man så ikke få en afklaring af, hvad der endelig skal ske, og af, hvordan ens økonomiske situation derefter vil være, kan dette hurtigt virke forringende for de pågældende familiers og enkeltpersoners situation. Mange har gået i mange år og har ligget vågen i masser af nætter af bekymring over den slags indgreb i deres liv.

Lovforslag nr. L 138 er et lovforslag, som vil gøre kommende anlægsarbejder dyrere, men vi kan ikke være bekendt, at enkeltpersoner eller enkeltfamilier skal betale urimeligt for fællesskabets ønsker. Det er også rimeligt, at vi skaber grundlag for en hurtigere afklaring.

Kristeligt Folkeparti kan fuldt ud støtte dette forslag.

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Hensigten med lovforslaget er jo at forbedre borgernes retsstilling i forbindelse med gennemførelse af offentlige anlægsprojekter, som forudsætter ekspropriation af fast ejendom, og jeg vil gerne takke ordførerne for den meget positive modtagelse, der er af det her lovforslag. Jeg er meget glad for den modtagelse.

Jeg skal omtale mange af de ting, der her er rejst fra ordførernes side, ganske kort, fordi jeg klart fornemmer, at det er forhold, der vil blive nærmere belyst under udvalgsarbejdet, og jeg deltager naturligvis også gerne i afklaring af de rejste spørgsmål under udvalgsarbejdet.

Der er måske et par enkelte ting, jeg lige skal præcisere nærmere, bl.a. var hr. Arne Melchior inde på, at spørgsmål om ekspropriationsmuligheden i forbindelse med projekteringslove skal ind i dette lovforslag. Der vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det, vi her ønsker, er at lovfæste regler om nogle særlige muligheder for at ekspropriere, selv om det ikke er byggelinjer, i

forbindelse med den enkelte projekteringslov, sådan at det står eksplicit i den enkelte projekteringslov, at man har disse muligheder. Derfor har vi ikke puttet det ind i det her lovforslag, men det vil altså komme i de kommende projekteringslove, vi fremsætter i Folketinget. Der vil det altså stå eksplicit som en paragraf i projekteringsloven, at man har disse særlige ekspropriationsmuligheder.

Med hensyn til det andet spørgsmål, om 10-års-reglen også skal gælde for projekteringslove, vil jeg gøre hr. Arne Melchior opmærksom på, at der er en 4-års-regel, som betyder, at hvis man ikke har fremsat anlægslov eller på anden måde har handlet på grundlag af en høring osv., er det en ny situation, og så skal man igennem nogle processer en gang til.

Så vil jeg også gerne kommentere grundlovs-spørgsmålet, og det er en sag, som naturligvis har været drøftet grundigt, også med Justitsministeriet. Det helt grundlæggende er jo, at regeringen ikke kan fraskrive sig retten til at fremsætte lovforslag, og det er vel nærmest til at forstå. Så det, der altså ligger her, er et tilsagn fra trafikministeren om at udstede bindende retningslinjer for Banestyrelsen og Vejdirektoratet, således at når de forbereder anlæg, skal de bruge den metode omkring høring af borgerne og inddragelse af borgerne, som er beskrevet i bemærkningerne, og som er en klar opfølgning af det, Hummeloseudvalget foreslog. Så også her mener jeg i virkeligheden, at vi i praksis efterlever det, som Hummeloseudvalget har foreslået.

Jeg har jo lyttet til de ting, der er sagt omkring landinspektørspørgsmålet og om andre mere konkrete spørgsmål, og jeg er naturligvis indstillet på at drøfte med udvalget, om der kan findes andre løsninger på de konkrete forhold end dem, der er lagt op til i lovforslaget. Men jeg har naturligvis som udgangspunkt den opfattelse, at lovforslaget, sådan som det nu er formuleret og tilrettelagt, løser opgaverne og i høj grad styrker borgernes retsstilling i den her sammenhæng.

Som sagt vil jeg gerne kvittere for den positive modtagelse, og jeg håber, vi får en hurtig vedtagelse af lovforslaget.

Arne Melchior (CD):

Kvitteringen returneres hermed med venlig hilsen, men jeg skal dog et øjeblik endnu opholde mig ved dette spørgsmål, om det kun drejer sig om vejstrækninger, hvor der pålægges bygge-

linjer. Som jeg nævnte, siger ministeren i bemærkningerne: Nej, det skal også gælde andre steder. Jeg citerer fra forelæggelsestalen, at der i de almindelige bemærkninger til lovforslaget er givet tilsagn om, at der i alle fremtidige projekteringslove vedrørende nye hovedlandeveje vil blive fastsat lignende bestemmelser om forlods overtagelse af ejendomme, der – så kommer det – uden at der er pålagt byggelinjer, med stor sandsynlighed vil skulle eksproprieres på et senere tidspunkt som led i gennemførelse af pågældende vejanlæg.

Det er en sød hensigtserklæring, men det har tit været kritiseret bl.a. i forbindelse med kvaliteten i lovgivningsarbejdet og i forskellige domme, at der egentlig ikke bør lovgives gennem bemærkningerne til et lovforslag. Det er derfor, jeg beder ministeren overveje, om ikke dette forhold – at der, hvor der ikke er pålagt byggelinjer eller foreligger byggelinjer, er det samme gældende – kunne blive indføjet i loven f.eks. i § 35.

Jeg beder ministeren om at overveje denne sag.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg rejste et spørgsmål om lejernes retsstilling i forbindelse med dette lovforslag, og jeg undrede mig over, at den ikke er omtalt.

Jeg vil fortsat gerne have en kommentar fra ministeren og håber, at hun har mulighed for ressourcer til at svare på det med lejernes vilkår, hvad angår varslingsregler og det med at få et beløb, som kan dække flytteomkostninger m.m.

Vi har jo nogle erfaringer fra Ørestadsselskabet, og jeg synes, det var en passende mulighed også at tage den debat her, men jeg vil da fortsat gerne lige have en melding fra ministeren herom.

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Til det sidste spørgsmål fra hr. Søren Kolstrup kan jeg sige, at vi tidligere her i Folketinget har beskæftiget os med det spørgsmål, og vi har tidligere ændret ekspropriationsloven af hensyn til lejerne. Så jeg mener i virkeligheden, at vi har taget højde for det spørgsmål, som hr. Søren Kolstrup rejser.

Men det er klart, at der kan være nogle detaljer omkring varsling og den slags, som vi kan

se på, og det er jeg selvfølgelig indstillet på, at vi skal gøre i forbindelse med udvalgets behandling af lovforslaget.

Til hr. Arne Melchior kan jeg sige, at selvfølgelig er det altid en overvejelse værd, om man kan gøre det anderledes. Det er ikke hensigten at lovgive med bemærkningerne. Hensigten er at tilkendegive, at vi konkret vil lovgive, når der fremsættes projekteringslove i Folketinget, så den konkrete lovgivning kommer til at ske i forbindelse med projekteringsloven.

Det er alene en tilkendegivelse fra regeringen om, at det er den måde, vi følger Hummel-moseudvalget op på, og at vi i øvrigt også følger de overvejelser, som ligger i Hummel-moseudvalget.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal ikke forlænge debatten unødigt og takker for svaret. Men det viser jo svagheden i, at denne hensigt altså nøjes med at være en hensigt. Det er det, man også ofte i det politiske liv kalder politiske løfter, men som selvfølgelig altid kun er hensigtserklæringer, og når de ikke kan opfyldes, har man egentlig ikke forbrudt sig alvorligt.

Det skal ikke være en aktuel tale om de almene politiske forhold, men jeg kan ikke forstå, hvorfor ministeren ikke vil lovfæste, at disse indfrielsesregler skal gælde, også når der ikke foreligger byggelinjer, altså ude i det åbne land. Da det er ministerens og regeringens hensigt, at sådan skal det være, kan vi lige så godt få det ind i loven.

Jeg anmoder fortsat om velvillig overvejelse af denne idé.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 135: Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ændret finansiering af kommunernes udgifter til sygedagpenge efter 52 uger).

Af socialministeren (Karen Jespersen).

(Fremsat 9/12 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Peder Sass (S):

Dette lovforslag indeholder en ændring af finansieringen af dagpenge ved langtidssygdom. Det foreslås, at kommunerne fremover skal afholde alle udgifter til de sygedage, der udbetales efter 52 uger regnet fra første fraværsdag i et aktuelt sygefravær.

Jeg forventer, at forslaget vil animere kommunerne til hurtigt at iværksætte foranstaltninger, der er nødvendige for, at den enkelte sygedagpengemodtager hurtigt kan vende tilbage igen til arbejdsmarkedet.

Det er vigtigt med en tidlig indsats fra kommunernes side med henblik på at foretage en vurdering af en forebyggende og aktiverende indsats for derigennem at sikre en aktiv forsørgelse frem for en passiv, som førtidspensioneringen jo er. Lovgivningen indeholder en mangfoldighed af muligheder, som kommunerne kan anvende for at sikre, at der tidligt foretages en helhedsvurdering med henblik på at forebygge, at en person uden rimelig grund overgår til en passiv forsørgelse eller ryger helt ud af systemet.

Finanslovaftalen for 1999 omhandler bl.a. de byrdefordelmæssige konsekvenser af dette forslag. Ifølge lovforslaget skal dette spørgsmål drøftes i Indenrigsministeriets Finansieringsudvalg, således at de mindreudgifter, som staten får i 1999 og årene fremover, ikke pålægges kommunerne som en merudgift. Dermed skulle det altså være sikret, at kommunerne får kompensation for denne lovgivningsmæssige ændring og konsekvensen heraf.

Socialdemokratiet kan støtte forslaget.

Erik Larsen (V):

Lovforslaget her er jo en konsekvens af aftalen om finansloven for 1999, og Venstre kan støtte lovforslaget.

Vi synes, at intentionerne bag forslaget er gode, nemlig at sikre en hurtig opfølgning på sygedagpengesagerne med henblik på i så vid udstrækning som muligt at sikre, at de, som er i en sygdomsperiode, ikke mister tilknytningen til arbejdsmarkedet og de muligheder, der følger heraf.

Der kunne selvfølgelig også i forbindelse med et sådant lovforslag, hvor man lader kommunerne betale 100 pct. af omkostningerne efter 52 uger, knytte sig nogle betænkeligheder til, hvordan det kunne virke for visse persongrupper, som bliver ramt af sygdom. Men da kommunerne jo kompenseres for udgifterne via DUT-princippet, mener vi ikke, at de problemer, man i den forbindelse kunne frygte, vil opstå.

Vi synes som sagt, at lovforslaget har nogle gode og menneskelige perspektiver, som vi gerne støtter, og jeg skal meddele, at Det Konservative Folkeparti også kan støtte forslaget.

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal indlede med at gøre opmærksom på, at vi ikke kan støtte forslaget, der jo – som det rigtigt er blevet påpeget – har baggrund i finanslovsforliget mellem regeringen og de borgerlige partier.

Forslaget indeholder den stramning for syge mennesker, at det bliver sværere for dem at forlænge sygedagpengeperioden ud over 52 uger, fordi kommunen skal bære hele udgiften, når der forlænges ud over uge 52, hvor der i dag er en delfinansiering mellem stat og kommune i forholdet 50/50.

I SF har vi ved efterhånden adskillige satsforhandlinger været med til at bringe dispensationer ind for at ophæve den generelle varighedsbegrænsning for sygedagpenge, som jo i øvrigt stammer helt tilbage fra 1982, da den borgerlige regering indlagde denne varighedsbegrænsning. Så vidt jeg kan se, er der i dag på fem områder adgang til dispensation fra den generelle regel om sygedagpenge i 52 uger. Dispensationerne findes på følgende områder: hvis man venter, fordi der er ventetid til en speciallægeerklæring, kan man få dispensation; hvis man står over for en livstruende sygdom, f.eks. kræft, kan man få dispensation; hvis man venter på et revalideringsforløb, kan man få dispensation, og hvis man venter på en sygehusbehandling, kan man få dispensation.

Derfor forstod jeg slet ikke det, den socialdemokratiske ordfører sagde, og jeg forstod ikke,